

Täysistunto

Tiistai 2.6.2026 klo 14.00—22.04

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi suullisen todistelun tallentamista ja vastaanottamista yleisissä tuomioistuimissa koskevan uudistuksen voimaansaattamista sekä oikeudenkäymiskaaren ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 99/2026 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Oikeusministeri Meri, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.47 **Oikeusministeri Leena Meri** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että eduskunnan vuonna 22 eli viime hallituskaudella hyväksymä videotallenneuudistus saatetaan voimaan. Tämä merkitsee sitä, että käräjäoi-
keudessa vastaanotettavat todistajan kertomukset ja muu suullinen todistelu tallennetaan videolle. Videotallennetta käytettäisiin mahdollisessa muutoksenhaussa hovioikeudessa ja korkeimmassa oikeudessa.

Uudistus on jäänyt odottamaan sitä, että voimaantulolle on olemassa tekniset valmiudet, muun muassa tietojärjestelmä ja laitteisto. Niiden hankinnasta on vastannut riippumaton Tuomioistuinvirasto. Erityisesti tietojärjestelmän valmistuminen on viivästynyt valittavan paljon. Alkuperäinen tavoite oli, että uudistus tulisi voimaan jo vuonna 2023.

Tämän uudistuksen voimaantulo edellyttää sitä, että tekniikka toimii ja että tuomarit saavat riittävän koulutuksen. On äärimmäisen tärkeää, että uudistusta ei oteta käyttöön ennen kuin laitteet ja järjestelmä toimivat ja niitä osataan myös käyttää. Tuomioistuinviraston mukaan tuomioistuimet ovat valmiit uudistuksen käyttöönottoon 1. päivä lokakuuta kuluvaa vuotta.

Arvoisa puhemies! Videotallenneuudistus on historiallinen muutos, jonka voimaantuloa on kovasti odotettu oikeuslaitoksessa. Se on tärkeä osa oikeudenkäynnin sujuvoittamista, joka on yksi hallituksen kärkiteemoista oikeudenhoidon alalla, ja näitä esityksiä onkin jo tuotu hyvin paljon. Suomessa on ajateltu, että oikeudenkäynnin tulee olla mahdollisimman sujuvaa, kustannuksiltaan edullista ja ennen kaikkea lopputulokseltaan oikeaa. Tähän pyritään. Puutteita on vielä, ja paljon on myös tehtävää — se myönnetään.

Videotallenneuudistus toteuttaa juuri näitä tavoitteita. Ajan kulumisen myötä muistiku-
vat haalistuvat ja kertomukset voivat jopa muuttua. Siksi on tärkeää, että hovioikeudessa voidaan katsoa videolta, mitä todistaja on kertonut käräjäoikeudessa. Se palvelee myös

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2026 vp

asianomistajia ja todistajia, joiden ei yleensä tarvitse saapua toista kertaa tuomioistuimeen kertomaan samoista asioista.

Oma kysymyksensä on, kuinka nopeasti videotallennusta aletaan käyttää, kun tekniset valmiudet siihen ovat kerran olemassa. Omasta mielestäni näin täytyy tehdä mahdollisimman nopeasti. Siksi hallitus esittää, että uutta menettelyä noudatetaan käräjäoikeudessa kaikissa jutuissa heti lain voimaantulon jälkeen. Ainoa poikkeus ovat ne jutut, joissa pääkäsittely on kesken lakien tullessa voimaan.

Arvoisa puhemies! Samassa yhteydessä hallitus esittää muutamia teknisiä korjauksia säännöksiin, jotka koskevat asioiden vireilletuloa tuomioistuimissa. Tarkoituksena on selvittää oikeustilaa, ei sinänsä muuttaa sitä. Digi ensin -hanke, jota eduskunta käsitteli aikaisemmin tänä vuonna ja jossa säädetyt lait ovat tulleet voimaan huhtikuussa kuluvaa vuotta eli 26, synnytti epäselvyyden esimerkiksi siitä, voiko valituksen käräjäoikeuden tuomiosta toimittaa sähköisesti määräajan viimeisenä päivänä vielä virka-ajan päätyttyä eli kello 16.15:n jälkeen. Lainkohtaa selvennetään siten, että sähköisesti määräajan päättymispäivänä virka-ajan päättymisen jälkeen toimitettu valituskirjelmä olisi saapunut määräajassa.

Tällaiset vireilletuloa koskevat säännökset eivät voi olla epäselviä, koska ne voisivat johtaa vakaviin oikeudenmenetyksiin. Siksi oikeusministeriössä on hyvin nopealla tahdilla valmisteltu nämä muutosehdotukset, jotka on liitetty tähän hallituksen esitykseen. Niiden on tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, oikeusministeri. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

14.51 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Oikeusjärjestelmämme on turvallisen arjen kannalta tärkeää, ja siksi se ansaitsee huomiomme. Kyse on uudistuksesta, joka liittyy suullisen todistelun tallentamiseen ja sen hyödyntämiseen tuomioistuimissa. Tämä ei ehkä kuulosta suurelta, mutta käytännössä uudistuksella muutetaan sitä, miten oikeudenkäynnit toimivat, ja ennen kaikkea sitä, kuinka nopeasti ja luotettavasti oikeus toteutuu. Kyse on kokonaisturvallisuudesta ja sen kannalta tärkeästä uudistuksesta, koska sen ytimessä on luottamus siihen, että rikoksista tuomitaan ja oikeutta saa tässä maassa.

Arvoisa puhemies! Tällä uudistuksella on hyvin konkreettinen merkitys ihmisten arkeen ja oikeuden toteutumiseen, koska kyse on siitä, miten todistajia kuullaan oikeudessa ja miten heidän kertomuksensa siirtyy eri oikeusasteisiin. Jatkossa käräjäoikeudessa kuultavat todistajat tallennetaan videolle, ja kun asia etenee hovioikeuteen tai korkeimpaan oikeuteen, todistelu voidaan ottaa vastaan suoraan tältä tallenteelta. Se tarkoittaa, että samaa todistajaa ei tarvitse aina kutsua uudelleen paikan päälle kertomaan asiansa alusta. Tässä uudistuksessa voitavat siis sekä riippumaton oikeus, järjestelmämme että jokainen todistuksen antaja. Jatkossa myös suulliset todistelut ovat turvassa ja eivät kuormita asianosaisia toistuvalla byrokratialla.

Arvoisa puhemies! Tämä uudistus tekee oikeudenkäynneistä sujuvampia ja selkeämpiä. Kun todistajia ei tarvitse kuulla moneen kertaan eri oikeusasteissa, asian käsittely nopeutuu. Tämä on tärkeää sekä uhrien, syytettyjen että koko oikeusjärjestelmän kannalta. Samalla oikeusturvaa parantaa se, että videotallenne säilyttää todistelun tarkasti sellaisena kuin se on annettu ilmeineen ja eleineen. Tämä vähentää tulkinnanvaraa ja varmistaa, että muutoksenhaku perustuu samaan aineistoon kuin alkuperäinen ratkaisu. Siksi tämä on uudistus, joka tuo oikeuden tähän päivään ja osaksi nykyistä digitaalista yhteiskuntaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2026 vp

Arvoisa puhemies! Kyse on kuitenkin myös suoraan turvallisuudesta. Turvallinen yhteiskunta ei synny pelkästään poliisin ja rikosten torjunnan kautta vaan myös siitä, että riippumaton oikeustoimi toimii nopeasti, luotettavasti ja uskottavasti. Turvallisuuden näkökulmasta tässä esityksessä on paljon hyvää: rikosasioiden käsittely nopeutuu, uhrien asema paranee, todistajien turvallisuus paranee ja oikeuden luotettavuus paranee, kun väärin tuomioiden riski pienenee.

Turvallinen yhteiskunta rakentuu siitä, että ihmiset voivat luottaa oikeuteen. Siksi, arvoisa puhemies, on myös tärkeää korostaa, että tämä on hyvä ja tarpeellinen uudistus. Se tekee oikeudenkäynneistä sujuvampia, vahvistaa oikeusturvaa ja parantaa turvallisuudentunnetta yhteiskunnassa. Kyse on lopulta yksinkertaisesti siitä, että oikeuden pitää toimia ja siihen on voitava luottaa. Tämä uudistus vie meitä juuri tähän suuntaan. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

14.56 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa puhemies, kunnioitettu ministeri! Tämän esityksen tavoitteena on nykyaikaistaa tuomioistuinten toimintaa, nopeuttaa oikeusprosesseja ja vahvistaa oikeusturvan toteutumista. Suullisen todistelun tallentaminen kärjäoikeudessa ja tallenteiden hyödyntäminen muutoksenhaussa ovat merkittäviä uudistuksia suomalaisessa oikeudenhoidossa. Nykyisin todistajia ja asianosaisia voidaan joutua kuulemaan useaan kertaan eri oikeusasteissa. Tämä kuormittaa sekä oikeusjärjestelmää että oikeudenkäyntien osapuolia. Tallenteiden hyödyntäminen mahdollistaa sen, että kärjäoikeudessa annettu kertomus voidaan vastaanottaa hovioikeudessa alkuperäisessä muodossaan. Näin todistelun sisältö säilyy mahdollisimman tarkkana ja luotettavana. Uudistus tukee hallitusohjelman tavoitetta sujuvammista ja tehokkaammista oikeusprosesseista. Samalla se voi lyhentää käsittelyaikoja, vähentää päällekkäistä työtä ja helpottaa todistajien osallistumista oikeudenkäynteihin. Erityisen tärkeää tämä on tilanteissa, joissa kuuleminen koskee rikoksen uhria, lasta tai muuta henkilöä, jolle toistuvat oikeuskäsittelyt voivat olla raskaita.

On kuitenkin tärkeää, että uudistus toteutetaan hallitusti. Esityksessä korostetaan perustellusti sitä, että videotallennusjärjestelmän tulee olla luotettava ennen sääntelyn voimaantuloa. Tuomioistuimilla on oltava käytössään toimivat tekniset ratkaisut, asianmukaisesti varustellut istuntosalit sekä riittävä koulutus järjestelmien käyttöön. Oikeudenhoidon uskottavuus edellyttää, että teknologia tukee oikeudenkäyntiä kaikissa tilanteissa ilman häiriöitä.

Arvoisa puhemies! Esitetty voimaantuloajankohta antaa tuomioistuimille mahdollisuuden valmistautua muutokseen huolellisesti. Samalla varmistetaan, että siirtyminen uuteen menettelyyn tapahtuu mahdollisimman sujuvasti sekä henkilöstön että oikeudenkäyntien osapuolten näkökulmasta.

Kyseessä on siis merkittävä uudistus, joka yhdistää oikeusturvan, tehokkuuden ja teknologian mahdollisuudet. Se tukee oikeudenhoidon laatua ja auttaa rakentamaan entistä toimivampaa tuomioistuinjärjestelmää tulevaisuuden tarpeisiin. Tämä on kokonaisturvallisuuden kannalta erittäin merkittävä esitys. Jälleen kiitän oikeusministeri Merta esityksen tuomisesta tänne eduskuntaan. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Keto-Huovinen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2026 vp

14.59 **Pihla Keto-Huovinen kok:** Arvoisa puhemies ja ministeri! Käsittelyssä oleva esitys suullisen todistelun tallentamista ja vastaanottamista koskevan uudistuksen voimaantulosta on osa laajempaa oikeudenkäyntimenettelyn modernisointia, jonka tavoitteena on nopeuttaa ja sujuvoittaa prosesseja samalla, kun oikeusturvan ja perusoikeuksien toteutuminen varmistetaan. Uudistuksen perusajatus on, että suullinen todistelu tallennetaan käräjäoikeudessa ääni- ja kuvataallenteena ja muutoksenhaussa todistelu voidaan pääsääntöisesti vastaanottaa tältä tallenteelta. Tämä lisää oikeusvarmuutta, oikeudenkäynnin tehokkuutta, säästää resursseja ja voi nopeuttaa muutoksenhakutuomioistuinten käsittelyä merkittävästi.

Uudistuksen taustalla on vuonna 2022 hyväksytty lainsäädäntö, jonka tavoitteena on parantaa muutoksenhaussa tapahtuvan näytön arvioinnin oikeellisuutta, tehostaa menettelyä sekä vähentää muutoksenhausta asianosaisille ja todistajille aiheutuvia haittoja ja kustannuksia. Oikeusprosessit ovat usein henkisesti raskaita asianosaisille, ja erityisesti rikosten uhreille on valtava helpotus se, ettei tuskallisia asioita tarvitse tulla kertomaan henkilökohtaisesti uudelleen muutoksenhakutuomioistuimeen, jos se on jo kertaalleen tallennettu luotettavasti käräjäoikeudessa.

Uudistuksen myötä hovioikeuden ja korkeimman oikeuden käytettävissä oleva näyttö on myös tuoreempaa ja parempaa. Syyttäjänä toimiessani oli kovin turhauttavaa, kun olimme hovioikeuskäsittelyvaiheessa ja useampi todistaja tai asianosainen heiltä kysyttäessä sanoi, ettei enää pysty muistamaan — mikä on ymmärrettävää, kun useiden vuosien jälkeen sinne hovioikeusvaiheeseen päästään. Siinä vaiheessa siellä sitten luetaan sitä esitutkintapöytäkirjaa, usein tuntitolkulla, ja kysytään, että pitääkö tämä esitutkinnassa kerrottu paikkaansa ja muistitkeko silloin paremmin. Eihän tällaisessa ole mitään järkeä huomioiden meidän tuomioistuinten jutturuuhkat ja sen, että todellisuudessa uhrin pääsevät ehkä paranemaan siitä traumaattisesta kokemuksesta myöskin nopeammin, kun tämä ei kestä vuosia. On selvää se, että todistelun laatu heikkenee ajan kuluessa ja muistikuvat tapahtumista heikentyvät ja ulkopuolelta ja mediasta tulevat vaikutteet lisääntyvät ja myös mahdollisuus tarkoitukselliseen vaikuttamiseen näissä tilanteissa kasvaa. Nykyaikainen tallennustekniikka takaa sen, että hovioikeudella ja korkeimmalla oikeudella on käytössään sama näyttö kuin käräjäoikeudella: tarkka ja muuttumaton kuva- ja äänitallenne siitä, mitä käräjäoikeudessa on lausuttu.

Arvoisa puhemies! Lainsäädännön toimeenpano on kuitenkin viivästynyt erityisesti tietojärjestelmien kehittämiseen liittyvien syiden vuoksi, ja nyt käsiteltävänä oleva toimeenpanolaki pyrkii varmistamaan, että siirtymä toteutuu hallitusti, vaiheistetusti ja ennen kaikkea oikeusvarmuutta vaarantamatta. Eduskunta on jo aikaisemmin käsittelyn yhteydessä edellyttänyt, että järjestelmät ovat täysin toimintavarmoja ennen voimaantuloa. Lisäksi on korostettu koulutuksen, valmistautumisen ja riittävien resurssien merkitystä. Nämä reunaehdot ovat edelleen täysin perusteltuja.

Arvoisa puhemies! Voimaantulolaki on välttämätön askel uudistuksen toteuttamiseksi, ja sitä on kylläkin jo odotettu. Se luo edellytykset sille, että pitkä valmisteluprosessi voidaan saattaa päätökseen ja järjestelmä voidaan ottaa käyttöön hallitusti. Samalla on kuitenkin tärkeää korostaa, että uudistuksen onnistuminen mitataan vasta käytännössä siinä, kuinka hyvin järjestelmä palvelee tuomioistuimia, asianosaisia ja koko oikeudenhoitoa. Toivonkin, että tämä ei tule johtamaan siihen, että näitä nauhoja ollaan hovioikeudessa katsoomassa koko joukolla, että asianajajat ja asianosaiset ovat kaikki siellä paikalla, vaan tä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2026 vp

män tarkoituksena on nimenomaan se, että resurssia voidaan kohdentaa sinne, missä sitä tarvitaan. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Gebhard, olkaa hyvä.

15.03 Elisa Gebhard sd: Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä todella on kyse sellaisesta seikasta, joka sujuvoittaa oikeudenkäyntejä. Suullisen todistelun tallentaminen ja hyödyntäminen muutoksenhaussa voi parhaimmillaan nopeuttaa oikeudenkäyntejä, vähentää päällekkäistä työtä ja säästää asianosaisia sekä todistajia raskaalta uudelleen kuulemiselta.

Arvoisa puhemies! Aina on riski, että tämänkaltaiset järjestelmäuudistukset jäävät tekniseksi lupaukseksi tehokkuudesta. Oikeudenhoidon ongelmia ei kokonaisuudessaan ratkaista pelkällä järjestelmällä, ja samaan aikaan täytyy muistaa, että oikeudenhoidon toimijat kamppailevat varsin niukkojen resurssien kanssa. Parhaimmillaan järjestelmäuudistukset kuitenkin sujuvoittavat ja pahimmillaan hankaloittavat ihmisten työtä.

Hyvä esimerkki tästä on se, että kyllähän tämä itse uudistus on kuitenkin hyväksytty jo useita vuosia sitten, mutta sen voimaantulo on valitettavasti asia, josta keskustelemme vasta nyt. Meillä on yhä liian pitkiä käsittelyaikoja. Ihmiset odottavat ratkaisuja asioissa, jotka koskevat heitä hyvin henkilökohtaisella ja akuutilla tavalla. Oikeusprosessi voi olla usein kivulias ja vaivalloinen tapa yksilöille päästä oikeuksiinsa käsiksi, sen takia sen kesto on hyvin merkityksellinen seikka.

Erityisen tärkeää on huolehtia siitä, että järjestelmä saadaan käyttöön, että se toimii varmasti ja sen käyttöön on saatu koulutusta. Lisäksi olisi tärkeää, että eri oikeudenhoidon toimijat, kuten syyttäjät ja asianosaisten avustajat, pääsevät riittävällä tavalla käsiksi tallentamiseen. Tästä on käyty jonkin verran keskustelua oikeudenhoidon kentällä, ja tämä on asia, josta olisi hyvä keskustella myös tässä salissa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen on poissa. — Edustaja Karlsson, olkaa hyvä.

15.05 Anette Karlsson sd: Arvoisa puhemies, ärade talman! Tämä on hyvin tärkeä ja merkityksellinen esitys, sillä se voi parhaimmillaan parantaa ihmisten oikeusturvaa ja ihmisten mahdollisuutta saada oikeutta, koska useimmat tutkimukset osoittavat, että ajan kuluessa muistikuvat voivat muuttua, ja myös se tieto siitä, mitä tapahtui, muuttuu, koska me olemme ihmisiä ja se on vain inhimillistä, että aika muuttaa meidän ajatusta ja muistikuvia. Näin ollen kuvatalenne voi parantaa oikeuden toteutumista mahdollisessa hovioikeuskäsittelyssä.

Ikävää on se, että järjestelmien saaminen toimintaan meidän käräjäoikeuksissa on viivästynyt senkin verran, että on mennyt näin monta vuotta, ennen kuin ollaan päästy tilanteeseen, että voidaan puhua voimaantulosta. On erittäin tärkeää, että nämä järjestelmät toimivat varmasti ja ongelmattomasti siinä vaiheessa, kun ne tulevat käyttöön, jotta ihmisten oikeus ja oikeusturva myös toteutuvat kaikissa käräjäoikeuksissa tässä maassa. On ilahduttavaa, että nyt ollaan etenemässä tämän asian kanssa. Eduskunnan aikaisempi näkökulma siitä, että näiden järjestelmien tulee toimia ja että ihmisten koulutus on vahvistettu, on semmoinen asia, joka on varmistettava ennen kuin voimme lyödä lukkoon aikataulua siitä, milloin tämä uudistus tulee täysivoimaisesti voimaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2026 vp

Lisäksi haluan nostaa esille edustaja Gebhardin esille nostaman asian avustajien ja syyttäjien mahdollisuudesta saada nähdä tämä tallenne. Vuonna 2021 lakivaliokunnan mietinnössä ollaan jo pohdittu tätä tallenteen julkisuutta ja siinä esiintyvien ihmisten yksityisyydensuojaa. Jos ajatellaan sitä, kun nykypäivänä asioita digitalisoidaan ja kun valmistaudutaan käsittelyyn, olisi syytä keskustella siitä, miten syyttäjät ja oikeusavustajat pystyvät parhaalla mahdollisella tavalla valmistautumaan tulevaan käsittelyyn, jossa näiden tallenteiden vaikutus on merkityksellinen. Näin ollen toivon, että tätä keskustelua vielä jatketaan sen ohella, että keskustellaan siitä, että järjestelmät varmasti toimivat ongelmattomasti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi, olkaa hyvä.

15.08 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Tämä istuntopäivä on itse asiassa aika poikkeuksellinen. Tänään käsitellään tässä salissa useita sellaisia asioita, lakimuutoksia ja uudistuksia, mitkä vahvistavat merkittäväällä tavalla oikeudenhoitoa ja rikostorjuntaa ja maamme sisäistä turvallisuutta. Kun tuota listaa katsoo, niin täytyy sanoa, että tulee aika lailla ylpeä olo siitä, että saa olla mukana jälleen kerran näitä asioita viemässä eteenpäin. Tämä on erittäin hyvää, tarpeellista ja merkityksellistä työtä.

Tässä kun nyt silmäilen tätä salia, niin tämän lakiuudistuksen kohdalla täällä on kaksi henkilöä, jotka ovat jo viime kaudella olleet tätä asiaa käsittelemässä lakivaliokunnassa. Ministeri Meri oli siellä paikalla ihan puheenjohtajan ominaisuudessa ja myöskin Pihla Keto-Huovinen ja myöskin allekirjoittanut. Tässähän tulee hieman nostalginen olokin näin vanhoja muistellessa. Mikäpä siinä — tätä kelpaakin muistella, koska tämä on erinomaisen hyvä ja tarpeellinen uudistus ja muutos, ja kuten tuossa nyt ministeri omassa esittelyosuudessaan jo mainitsikin, tämä on historiallinen uudistus. Sitähän tämä todellakin on jo senkin takia, että tässä puhtaasti käytetään ihan kunnon perinteistä heinäntekojärkeä, millä tavalla nyt asioita hoidetaan oikeudessa ja oikeudenhoidossa.

Onhan se nyt aivan selvä asia: Kun todistajaa on jo kertaalleen oikeusasteessa kuultu, niin mitä tarvetta on kuulla enää sitten uudestaan myöhemmissä vaiheissa? Eihän siinä ole mitään järkeä. Tämähän on aiheuttanut valtavasti kyllä kaikennäköisiä haasteita nimenomaan oikeudenhoidossa, kun otetaan vielä huomioon se, että eri oikeusasteitten välillä käsittelyajat voivat olla todella pitkiä, siis puhutaan vuosista.

Kun otetaan sitten vielä huomioon se, että lähtökohtaisestihan ihminen on varsin epäluotettava todistaja, niin senkin takia on erittäin tarpeellista se, että kun meillä kertaalleen on se todistajan lausunto siellä videotallenteella, niin sitä ei tarvitse sitten yhtään enempää sen jälkeen miettiä. Ajan myötähan muistikuvat muuttuvat ja ne haalistuvat, ja todistajat voivat monesti tulla eri ajatuksiin siitä, mitenkä tässä pitäisi nyt puhua tai millä tavalla tämä asia on mennyt. Mahdollista on sekin, että todistajiin voidaan myöskin vaikuttaa. Siellä on paljon mahdollisuuksia, kun nämä käsittelyjen välit ovat niin pitkiä.

On aivan selvä asia, että tämä uudistus myöskin säästää merkittäväällä tavalla aikaa ja resursseja. Kuten hyvin tiedämme, oikeuslaitoksilla ja syyttäjillä on ajasta ja resursseista kroonisesti pulaa. Kaikki se, mikä sujuvoittaa oikeudenkäyntiä, oikeudenhoitoa ja vie eteenpäin näitä asioita ja jalostaa sitä toimintaa, on äärimmäisen tervetullutta.

Samalla se myös säästää ihan tavallisen kansalaisen, ihmisen, inhimillistä kärsimystä. On vain otettava huomioon sekin, että kaikille ei aina ole välttämättä niin helppoa mennä todistamaan. Kun kerran olet sen asian käynyt siellä oikeuden istunnossa todistamassa,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2026 vp

niin siinä tarjoutuu mahdollisuus laittaa se tapahtunut jo taakse eikä enää velloa myöhemmässä vaiheessa niitten asioitten kanssa.

Tämä on kaikin puolin kannatettava ja erinomaisen tervetullut lakiuudistus. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen, olkaa hyvä.

15.12 **Rami Lehtinen ps:** Arvoisa puhemies! Myöskin minä haluan jälleen kiittää ministeri Merta tästä hyvästä esityksestä. Tässä lopultakin otetaan käyttöön sitä teknologiaa, jota nykypäivä mahdollistaa. Tärkeää tässä onkin se, että saleissa ja myöskin henkilökunnalla on riittävä osaaminen ja tekninen valmius tehdä luotettavasti tätä videointia ja sen jatkokäyttöä.

Nykyiselläänhän se on aika pitkälle niin, että eka käräjäoikeudessa puhutaan samat asiat kuin sitten myöhemmin hovioikeudessa eli tehdään kaksinkertainen työ ja pääosin aivan turhaan, varsinkin jos välissä ei ole mitään uutta tullut, tosin sillä edellytyksellä, että yleensä hovioikeudessa puhutaan vähän lyhyemmin, kun ei muista enää, mitä on käräjäoikeudessa puhunut. Siinäkin suhteessa on äärimmäisen hyvä, että se tarina tulee kokonaisuutena. Mitä lähempänä tapahtumaa on, sitä tarkemmin on muistikuvia.

Ennen kaikkea tämä juuri sujuvoittaa myöskin hovioikeuksien henkilökunnan toimintaa ja vapauttaa heitä muihin tehtäviin erityisesti siitä syystä, että poissaoloista johtuvat peruutukset jäävät pois. Muistan itsekin lukuisia kertoja olleeni todistajana hovioikeudessa työni puolesta. Koko päivä siihen aina varattiin, ja varsin usein kävi niin, että epäilty jätti tulematta, jolloin kaikki muut asianosaiset, jotka paikalle tulivat, saivat poistua ja matkustivat puoli päivää takaisinpäin. Tuntui äärimmäisen turhauttavalta ja hölmöltä, ja tuli jopa ajatus siitä, miten oikeusvaltio voi näin toimia.

Hyvä, että tähän on keksitty ratkaisu tämän tallentamisen kautta. Se on kokonaisuutena kyllä äärimmäisen hyvä ja kannatettava uudistus.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Haluaako ministeri Meri kommentoida käytyä keskustelua? Kaksi minuuttia, olkaa hyvä.

15.14 **Oikeusministeri Leena Meri:** Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos kiitoksista. Me olemme tästä itse uudistuksesta sinänsä yksimielisiä.

Tosiaan tuossa edustaja Kilpi toi mieleen viime kauden. Siellä olimme, edustaja Kilpi, Keto-Huovinen ja monia muita meiltä — ministeri Rantanenkin oli siellä hetken aikaa, kunnes siirtyi hallintovaliokunnan puheenjohtajaksi — ja toimme siellä myös paljon ideoita, joita nyt olemme tällä kaudella tuoneet eteenpäin. Tämä oli yksi asia, jota lakivaliokunta silloin kuulemisten perusteella pohti — sehän tapahtuu kuulemisten perusteella asiantuntijoiden vuoksi. Silloin me katsoimme kuitenkin, että kukaan ei voi mennä katsomaan videotallenteita tallennuslaitteiden kanssa, mutta idea on se, että äänitallenteen voi luovuttaa. Ehkä tässä keskustelussa vähän tuntui, että on jotain ongelmia, ettei sinne saa mennä. Siis kaikki asianomaiset sinne saavat mennä ja heidän pitää saada sinne pääsy, mutta kuulemisissa ja mietinnössä meillä oli ajatuksena se, että suojataan näitä esiintyviä henkilöitä videon leviämiseltä, koska se on hieman eri asia, jos on äänitalenne, kun voi olla vaikka haavoittuva ihminen. Kaikenlaista kuitenkin tapahtuu, mutta ainahan sitä voi myös miettiä uudelleen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2026 vp

Ruotsissahan tämä on tullut voimaan jo 2008, eli me ollaan aika paljon jäljessä. Siellä on tämä videotallennejärjestelmä. Siellä oli alkuvuosina ollut haasteita ja opettelemista, mutta virkamiehet kertoivat minulle, että tuossa 2018, kun he vierailivat Ruotsissa, se oli jo loistavasti käytössä ja oli sujuvoittanut prosesseja. Oli juuri tämä, ettei tarvitsisi mennä uudestaan, että on ahdistavaa, voi olla todella epämiellyttävää siellä odotella.

Mitä tulee näihin käsittelyjen peruuntumisiin, niin meillähän on myös siitä olemassa hallituksen esitys täällä eduskunnassa — voi olla, että se on jo hyväksyttykin — että pois-saolokäsittelyjä ja kirjallisia käsittelyjä voidaan pitää helpommin.

Me olemme kyllä tehneet valtavasti työtä, ja kiitos teille siitä tuesta, jota olen saanut. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.